

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Tribolje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petimna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročilna za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 35

Sobota, 4. maja 1935

Leto X

Fronta dela

v Švici.

Dolgo časa je bila Švica za kapitaliste vseh dežel tisti zaželeni paradiz varnosti in nizkih davkov, kamor so mogli mirno nalagati kapitala, ki so jih hoteli odtegniti kontroli svoje države ali rešiti pred razvrednotenjem. Tako se je v švicarskih bankah zbiral bežeči kapital iz vse Evrope. Toda večji del tega bežečega kapitala je odtekel v obliki posojil zopet nazaj v tiste države, odkoder je pribežal. In sredi krize so švicarske banke namesto obresti od tega kapitala začele prejemati moratorije, to je odlašanja dolžnih vplačil. Tako dolguje danes švicarskim bankam samo Nemčija več nego štiri milijarde frankov, ki se jih lahko smatra za izgubljene.

Ker švicarske banke niso s prekrižanimi rokami opazovale tega razvoja, jim ni preostalo nič drugega, kakor da so odtegnile svoje naložbe s trga v tisti meri, kakor je naraščala kriza pri dolžnikih. Tako je Švica kljub izgubljenim milijardam ostala še vedno denarno najbogatejša država v Evropi, država z najsolidnejšo valuto, z najvišjimi cenami in tudi najvišjimi plačami.

Vendar občuti tudi Švica posledice svetovne krize v svojem tujškem prometu, eksportni industriji in poljedelstvu. Pod tem vplivom je postalo tudi v mirni Švici javno življenje bolj nervozno.

Kriza je pretresla stare švicarske meščanske stranke. V zadnjem stoletju sta odločali v Švici katoliško-konservativna in liberalna demokratska stranka. Zdaj se je katoliško-konservativna stranka nevarno približala napol-fašistovski stanovski fronti, dočim liberalna stranka, ki nima nobene prave ideologije, hira na notranjih razprtijah. Njeno levo krilo se nagiba k socialni demokraciji, njeno desno krilo pa sega v visoki finančni kapital. V kmečki stranki se opaža močno stremljenje za sodelovanje s socialisti.

V tem položaju je švicarska socialna demokracija napravila konkreten načrt za ozdravljenje gospodarstva in s tem prevzela iniciativo za reševanje krize. S 300.000 podpisov je dosegla, da se bo moralo vršiti splošno ljudsko glasovanje o njenih predlogih. Pri tem podpirajo socialiste poleg delavcev intelektualci, uradniki, obrtniki in velik del kmetov. Vse to se zbira proti kapitalizmu pod »fronto dela«. Tako postaja socialna demokracija najmočnejša stranka v državi.

Tako ima že večino v štirih največjih mestih, v Zürichu, Ženevi, Bazlu in Lucernu. S tem, da je socialna demokracija aktivno posegla v reševanje krize, ki naj se rešuje v dobro delovnega ljudstva, je prepričala vsak razmah fašizma in pričakovati smemo, da se bo socialističnim vladam v Skandinaviji kmalu pridružila tudi socialistična vlada v Švici. Tako kaže tudi Švica novo pot socializmu, ki se ne sme omejevati na oznanjanje svojega končnega cilja, ampak mora zajeti žive potrebe vsega delovnega ljudstva in tako pripravljati pot novemu blagostanju ljudskih množic.

Teror na Kitajskem. Kiang Si je bila sovjetska republika. Nedavno so ujeli Kitajci pet bivših ministrov te republike, jih obsodili zaradi veleizdaje na smrt in takoj usmrtili.

Delovnim ljudem vsega sveta!

Mednarodna strokovna zveza je izdala za prvi maj manifest, v katerem graja politiko fašizma in kapitalizma ter pozivlje k borbi za socialno in politično demokracijo.

Že več let se nahajajo kapitalistični režimi v kaosu in anarhiji, kamor jih je spravila politična in gospodarska kriza. Vsi delovni ljudje so v bedi. Strah in obup objema vse delovne ljudi, ki iščejo zama kruha.

Še hujše tepejo te razmere mladino kakor odrasle.

Negotovost je pred njimi, ki jih moralno slabi.

Mislili smo, da so nas strahovitosti vojne 1914—1918 kaj izučile, toda iznova groze in ves svet se bavi z njimi.

Sredi tekme v splošnem oboroževanju se nahajamo.

Z vso resnobo se bavi javno mnenje zaradi najnovejših mednarodnih dogodkov z brutalno mislijo, da je

mir neposredno ogrožen.

Povsod se žrtve tega kaosa, te nacionalistične norosti in tega kapitalističnega gospodarstva bore proti krivcem, izkoriščevalcem bede, vojnim dobičkarjem in fašističnim diktatorjem z vso odločnostjo.

Predstraža te ogromne bitke, od katere izida je odvisna usoda človeštva, je kakor vedno organizirano delavstvo. Strastno kakor še nikdar se bori za svoje cilje in v tem duhu praznuje

dan dela, svobode in miru.

Mednarodna strokovna zveza bo storila vse, da ohrani mir in svobodo.

Delavstvo sveta mora pokazati **obnovitev domačega in internacionalnega gospodarstva po načrtu,**

po katerem izgine strah bede in negotovosti iz hiš delovnega ljudstva.

Na podlagi znanstvenih in tehničnih iznajdb kakor tudi izboljšav v opremi in organizaciji gospodarstva se bližamo dobi, ko se bo na

svetu dovolj produciralo, da se izboljšajo življenjski pogoji mnogo milijonov mož in žena. Vlade in podjetniki pa uničujejo nalašč življenjske potrebščine, s svojo kratkovidno politiko omejujejo razdeljevanje za življenje najvažnejših produktov. Delovne ljudi se s tem oropa deleža in olajšav življenja in primernih mezd, dostojnega življenja se jim ne dovoljuje. Mednarodna strokovna zveza pozivlje k

mednarodnemu sodelovanju, da se odpravi s sveta nasprotje gladi spricho preobilice blaga.

Vsi sloji delovnega prebivalstva vseh narodov, to je, ročnih in duševnih delavcev kakor kmetov, ki jih je kriza vse uničila, se teh dejstev bolj in bolj zavedajo ter čutijo, kako je njihov duh upornosti proti kapitalističnemu oblastvu in despotizmu diktature vsak dan živeje. Vedno večje množice se pripravljajo, da se priključijo organiziranemu delavstvu v

boju za splošno osvoboditev.

Med boja izkušenim delavstvom je to bojevitost pospeševati in poostri ter zbuditi vse energije in mobilizirati v praktični in gradeči akciji za uresničitev tega velikega dela rešitve in obnovitve človeštva.

Po vsem svetu se morejo in morajo vsi, ki imajo trdno in resno voljo, pridobiti za ideal skupnosti na temelju dela, svobode, pravičnosti in miru.

Naš klic je:

nikakršne diktature!

Nikakršnega oboroževanja!

Nikakršne vojne!

Dela za vse in 40 urni delovni teden!

V tem je mir in sreča vsega človeštva!

Krepimo demokracijo in mednarodno solidarnost, ki sta edino jamstvo svobode in miru!

Vodstvo

mednarodne strok. zveze

Prvi maj v inozemstvu

Belgijsko delavstvo

je proslavilo 1. maj z velikimi manifestacijami. V Bruslju je stopal na čelu ogromne povorke aktivni minister Vandervelde.

V Zedinjenih državah

je delavstvo proslavilo 1. maj z obhodi. V Newyorku je bilo v socialističnem sprevedu 100.000 udeležencev.

V Franciji

so potekle majske svečanosti v znamenju enotnosti delavskega razreda dostojno in veličastno.

Rumunsko delavstvo

je praznovalo 1. maj z obustavitvijo dela in internimi proslavami, kajti v vseh večjih mestih države je še vedno razglašeno obsedno stanje.

1. maj na Poljskem

je bil v znamenju snežnih zametov,

zato so morale proslave na prostem povečini odpasti.

V Bolgariji

je režim prepovedal Prvomajske proslave in je v nekaterih krajih prišlo do demonstracij in krvavih rabuk.

V Avstriji pa so pokale bombe,

zlasti na Dunaju je prišlo do številnih manjših demonstracij proti režimu, ki je prvi maj oskrnil s tem, da ga je pretvoril v praznik reakcije.

Nemški fašizem

je praznoval 1. maj z velikim pompom. Ni pa mogel prepričati, da ne bi delavstvo z ilegalno akcijo opomnilo vso javnost, da je 1. maj praznik mednarodnega proletarijata, ne pa fašistične reakcije.

Veliki ljudski tabor

Vsi se spominjamo iz naše zgodovine velikih taborov, na katerih se je zbiral slovenski narod, da je manifestiral svoj materinski jezik in da je glasno in mogočno izrazil svojo željo in zahtevo po narodni svobodi in samostojnosti. To je bilo v časih, ko se je naš narod upiral nasilni germanizaciji.

Danes smemo povsod govoriti, pisati, peti in se učiti v materinskem jeziku. Prišlo pa je nad naše ljudstvo novo gorje, gorje neusmiljenega kapitalističnega izmožgavanja, ki spreminja delavca v berača, uradnika v potepuha, obrtnika v najslabše plačanega delavca, kmeta v proletarca, mladino v ljudi, ki so obupali nad življenjem še preden so začeli živeti.

Naša zemlja rodi kakor prej, rokodejci so marljivi in spretni kakor vselej, tovarne obratujejo, število delovnih rok se je pomnožilo, tudi število žolodcev se je pomnožilo — v zadovoljstvu bi morali živeti, a umiramo v pomanjkanju. Zakaj? Samo radi tega, ker si je kapitalizem zaslužil narod, ker hoče delati zase neomejene dobičke in še namenoma ustvarja revščino, da bi ljudje začeli delati zastonj, kakor so v davnih časih delali sužnji.

Temu se da, se mora napraviti konec. Delovno ljudstvo se mora predramiti, se mora zbrati in povedati, da tako ne gre več dalje. Pred vso javnostjo mora to povedati.

Zato se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija t. l.

veliki ljudski tabor v Celju,

na katerega se bo zgrnilo vse naše delovno ljudstvo. Štajerski viničarji, gorenjski kovinarji, notranjski drvarji in lesni delavci, kočevski in trboveljski rudarji, skratka delavci, kmetje in obrtniki iz vseh krajev Slovenije. To bo tabor, kakor ga Slovenija še ni videla. Vršil se bo v zgodovinskem Celju, kjer je moral naš narod izvojevati najhujše boje.

Vsi imamo malo denarja. Ali za tako potrebno in najvažnejšo manifestacijo ga moramo najti. Vsakdo naj misli na Celje, naj hrani po parah in dinarjih, naj odlaga prihranke, da bo mogel 7. julija v Celje. Vsi, možje in žene, fantje in dekleta, vse staro in mlado, vse kar res pripada slovenskemu ljudstvu, vse mora 7. julija na največji tabor vseh taborov v Celju!

Prirediteljski odbor je vložil prošnjo za četrtinsko vožnjo, organizirali se bodo posebni vlaki, skratka, vse, kar se da, se bo storilo, da se omogoči vsakemu, da pojde v Celje. Samo pripravite se! Pripravite ne le dinarje, pripravite predvsem svoja srca in svoje duše, ker močna volja zmore vse!

Čehoslovaška proti zniževanju mezd

Dne 29. aprila je izdala čehoslovaška vlada naredbo, po kateri se podaljšujejo delavske kolektivne pogodbe do 1. marca 1936.

S to naredbo je vlada prepričala, da bi se na umeten način zniževale mezde enako kakor po drugih deželah, ker se tudi na Čehoslovaškem pojavlja umazana in škodljiva mezdna politika delodajalcev. V naredbi je izrecno določeno, da se mezde ne smejo zniževati celo pri tistih kolektivnih pogodbah, ki so odpovedane. Mezdne postavke morajo znašati vsaj toliko, kolikor so znašale dne 27. junija 1934.

Zakaj je delovni narod z nami?

Ker hočemo novo družbo

Socialistično gibanje po vsem svetu ima v bistvu enak program. Ta program zahteva

odpravo družabnih krivic,

ki se nastale zaradi nezmislne gospodarstva reda.

Zakaj je gospodarski red nezmišeln in krivičen? Ali je treba dokazov za to trditve?

Pač ni treba filozofskih dokazovanj, ker ogromna večina delovnega človeštva čuti na svoji lastni koži, da tisti, ki dela, pa bodi nameščenec, delavec, kmet ali obrtnik, ostaja gladen in nag, čeprav se pridela na svetu ogromno preveč živih in drugih življenskih potrebščin, ki jih kapitalizem rajši uniči, kakor bi jih privoščil svojemu — bližnjemu.

In s kakšno pravico dela to?

Pomislimo samo eno. Človeški duh je ustvaril vse, kar je na svetu. Ne kapital, ne kapitalisti. Človeški um je ustvaril tovarniške, industrijske in poljedelske stroje. Človeški um in roka izdelujeta in pridelujeta vse. Kapitalist pa pravi, da so stroji njegovi in da so izdelki in pridelki tudi njegovi. Priznavamo. To, kar potrebuje zase, kakor vsak drug človek, naj bo njegovo, če dela. Naj bo! Toda sadovi dela in duha, ki jih ne potrebuje, so last duha in dela ostalega človeštva in

kapitalist nima pravice, da te sadove zapira in si s pomočjo teh kupiči ogromno imeče, dočim vse delovno ljudstvo obubožava in strada.

Na tak način postaja množica bednih in lačnih večja in večja, čeprav duh in delo človeštva ustvarja stroje in producira blago v dobroti splošnosti. Moderna produkcija in večja produkcija bi morala človeštvo olajšati življenje. Ker si je pa kapitalizem sadove duha in dela neopravičeno prilastil, se večja tudi trpljenje splošnosti bolj in bolj. To čuti vsak-

do, ki trpi; vsakdo ve, da je to krivica, ki postaja večja in večja ter goni svet v anarhijo, v kaos ter s tem obenem v moralno in kulturno propast.

Edino naše gibanje se načelno bori proti tej krivični ureditvi človeške družbe.

Naš program označuje krivice in pot, po kateri je treba kreniti v politiki, da rešimo ne le sebe, ampak človeški rod.

Razumljivo je torej, da je delovni narod z nami. Morda še ne misli tako kakor mi, morda še ne pozna pravih vzrokov in tudi ne ve, kakšen mora biti izhod iz današnje mizerije. Mnogo je še delovnega naroda, ki čuti zlo, se jezi, preklinja, ne ve pa še, da je za odpravo te strahovite socialne katastrofe organizirana sila, ki bo prinesla izpremembo gospodarskih razmer ter izvojevala narodom pravico do življenja, človeka dostojnega življenja.

V boju za človečanske pravice sta potrebni dve stvari.

Spoznanje položaja in njega vzrokov in pa organizirana sila, ki naj te vzroke s svojo politično solidarnostjo in močjo odpravi.

V ta namen pojdemo po volitvah na novo in osveženo delo. Zakaj, same simpatije za nas, samo priznavanje našega temeljitega programa in nejevolja zaradi razmer še ne zadostata. Treba je več. Treba je dobre organizacije, ki naj vodi boj, zvestih somišljenikov in sodelavcev, ki v vsem delovanju soodločajo in se bojijo drug ob drugo.

To je predvsem potrebno.

Organizatoričnemu delu se po volitvah posvetimo,

da bodo naše vrste šteje več in več zavednih, organiziranih sobojevnikov v boju za socialne pravice.

Zborovalna svoboda na Čehoslovaškem

Na Čehoslovaškem imajo volilno dobo. Ker se je tam razpasla razvada, da stranke nasprotnikom motijo in razbijajo shode, je notranji minister odredil, da mora oblast zaščititi svobodo zborovanj, ker je v ustavi zajamčena svoboda mnenja in zborovanja. Popolna svoboda je državljanom zajamčena še s posebnim zakonom. Motnje shodov ne kršijo le svobode državljanov, ampak motijo tudi red in so kaznjive po v ustavi utemeljenih zakonih. Oblasti so odgovorne za svobodo državljanov.

Ogromna oborožitev

S tem se redi kapital

Zedinjene države zahtevajo v svojem proračunu 24 novih vojnih ladij in 550 vodnih letal. Razen tega povečanje vojske na kopnem in mornarice.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

nadoknadiš? Žita nimamo prodati. Prašiča smo pojedli. Krava noče biti breja. Vina ne moreš prodati.

»Eh kaj bi naštevala. Smo jo do- slej izvozili, jo bomo še poslej.«

»Za moje hčere pa ne bo nič osta- lo. Bodo tudi skoraj godne za možit- ev. Kje boš vzela doto?«

»No vidiš, za svoje hčere zahte- vaš še doto, za Meto je pa Janez ni zahteval. Stala nas je samo, kar smo izdali za gostijo. Smo jo še itak po- ceni oddali.«

»No, da je le šla.«

»Ampak njenih rok bomo pogre- šali.«

Po poznem zajtrku so se nasled- nje dopoldne Janez z Meto in France odpravljali na železniško postajo. K slovesu je tudi Urša prilezla iz zgor- njice. V zadregi se je smehljala, ka- kor bi se čutila nečesa krivo. Bila je bleda, upadlih oči. Dala mu je roko.

»Ne zameri France —.«

»Kaj neki?«

»Da ni bilo tako, kakor bi moralo biti. Kakor si upravičeno pričakoval. Veš, nisem kriva.«

Šlo ji je skoro na jok.

»Neumnica, čemu to? Saj se ne

Ogromne 1. majske slavnosti v Češko-slovaški

644 shodov na en dan

Delavski praznik v Češkoslovaški republiki so kar najsvetelnejše proslavili. Višek so dosegli obhodi in slavnosti socialdemokratskega delavstva. Po vseh mestih in delavskih središčih so se vršile že na predvečer krasno obiskane delavske akademije. Gledališča v Pragi, Brnu, Bratislavi in drugod so priredila slavnostne delavske predstave. Tudi radio je bil v službi Delavskega praznika. O zahtevah delavstva je v radiu govoril v Pragi predsednik soc. dem. stranke sodrug Hampl. Že ob 6. uri zjutraj je praška radio-oddajna postaja dajala majski koncert iz znanega mestnega parka »Obore«. V Pragi je priredilo soc. dem. delavstvo ogromen spredov po ulicah, na kar se je vršilo sredi reke Vltave na otoku slavnostno zborovanje, na katerem je spregovoril tudi zastopnik nemškega socialističnega delavstva. Spreveda in zborovanja se je udeležila nepregledna množica proletarijata.

Socialistični časopisi so izšli v povečani nakladi in v slavnostni, rdeče obrobjeni naslovni strani. Samo »Právo Lidu«, centralno glasilo socialistične stranke v Pragi, je imelo 1. majnika skupno z večerno

izdajo 36 strani z nebrot članki voditeljev češkega socialističnega pokreta. V velikanski nakladi je bila razprodana tudi publikacija »1. maj 1935«.

Socialdemokratski listi so obenem objavili seznam kandidatov za volitve v Češki parlament, ki se bodo vršile 19. majnika in jih z napestostjo pričakuje vsa Evropa, zlasti pa oni, ki se niso izneverili demokraciji. V tem znamenju so se vršili tudi vsi govori socialnih demokratov na 1. majnika v Češkoslovaški. Skupno so priredili majniških proslav v celi republiki samo češki sodrugi nič manje kot 644. V stotine pa so šle tudi proslave bratskih nemških sodrugov, ki so v odločilnem boju s Hitlerjevci v nemškem delu Češkoslovaške.

Vsa Češkoslovaška je pod močnim utisom tega veličastnega nastopa češkoslovaške socialne demokracije, ki gre nedvomno novemu porastu in zmagam nasproti. Jasno, da se tega napredka veseli tudi jugoslovanski proletarijat, ker ne bo brez posledice tudi za nas, kot za vso Evropo.

Zloraba pojma demokracija

Kapitalizem je za demokracijo, dokler mu služi

Kapitalizem se jako rad tudi po nefašističnih deželah poslužuje fašističnih metod. Imamo stare demokracije pa tudi mlajše. Pri vseh demokracijah skoraj pa opazamo, da je demokracija le krinka, pod katero uganjajo svoj teror ali svojo diktaturo. Da, demokracija, pravijo, toda to moraš storiti, kar mi zahtevamo, če ne, boš ob kruh, ne dobiš kruha itd. Tudi z zastopstvi v raznih korporacijah vidimo, da so kapitalisti v ogromni večini in ostali sloji le v neznatni manjšini in brez pravice odločanja. Kar pogledamo v Avstrijo, Nemčijo ali Italijo itd., kjer ne pusti delovnih plasti do besede. Kje je pošteno zastopnik delavec, nameščenec, kmet ali obrtnik? Velika sreča je, če je v raznih zastopstvih 10 odstotkov delovnih slojev, dočim je 90 odstotkov kapitalistov njih trabantov.

To trditve potrjujejo tudi dogodki v treh navedenih dezelah. Čim je delavstvo doseglo v političnih korporacijah znaten vpliv in je bilo pričakovati, da v kratkem dobi večino, je kapitalizem z oboroženo silo pozeptal zakone, ustavo in predvsem vso svobodo delovnega naroda. Tedaj ni bilo več demokracije, tedaj je bilo le protizakonito in krivoprisežno teptanje pravic naroda.

Kapitalizmu je torej demokracija le krinka,

s katero vara javnost. Čim bi se pa morala demokracija praktično uvelja-

viti, je demokracija zlo, ki ga je treba zatreti, da bodo gospodje sami med seboj »demokratično« vladali nad delovnim ljudstvom.

Kljub vsem zločinom proti demokraciji, je in ostane demokracija najvišji ideal medsebojnega občevarja in družabnega urejevanja.

Opravičeno torej zahtevamo, da so tudi delovni sloji sorazmerno zastopani po vseh političnih, gospodarskih, samoupravnih in socialnih ustanovah.

Dokler tega ni in ne bo, nimamo demokracije.

Zato svoboda in enakost za vse in popolna demokracija v vseh javnih ustanovah!

Podunavska predkonferenca v Benetkah?

Predkonferenca podunavskih držav Italije, Avstrije in Ogrske bo baje v Benetkah. Na tej konferenci bo razgovor o tem, kakšno stališče naj te države zavzamejo na podunavski konferenci. Italija skuša pritegniti tudi kolebajočo Poljsko k razgovoru.

Širite naš list!

Tone Maček:

161

Slučaj Kumberger

Oddaleč se je iz noči še nekaj časa slišala harmonika godca, ki je spremljal odhajajoče, ostali so pa medtem plegli v topli izbi po tleh, po razgrnjeni sveži slami, ker radi prevelike oddaljenosti ali slabe poti niso hoteli ponoči kolovratiti domov.

Franceta je spočetka jezilo, da mu je bila ta noč na tako neumen način pokvarjena, posebno še, ker so se mu ostali rogali, da bo moral sam spat. Kuharica mu je rekla, da se ji zelo smili in da je pripravljena mu nadomestiti družico, kar pa je velikodušno odklonil. Ležeč na slami, ki mu je šumela pod glavo, si je nekaj časa skušal predočiti tisto, kar se godi v zgornjici in kar bi se lahko godilo, a kmalu so mu postale oči težke, obrnil se je na stran in je zaspal.

V kamri, kjer sta spala Zavšek in Zavšca, se je žena prepirala z možem:

»Pomisli vendar! Čez sto goldinarjev je stala gostija. Kje jih boš

vidiva zadnjič. Drugič ne smeš zbole- ti. Sicer se pa ne moreva pritožiti. Saj smo se ves čas dobro imeli.«

Skušal ji je povedati par ljubeznivih besed, a je čutil, da ni v njem več tistega razpoloženja do nje, ki ga je sinoči v njem zbudilo vino in ples. Stisk njegove roke je bil rahel, ljubeznivost nekam prisiljena, pred njim je stala zopet ona prejšnja Urša, ki ga ni mogla ogreti. Obljubiti ji je moral, da ji bo pogosto pisal, čeprav je že v istem trenutku dvomil, da bi mogel to storiti večkrat kot enkrat ali dvakrat z navadno razglednico. Da bi se čimprej izognil njeni neprijetno dišeči sapi, ki jo je ravno v tem trenutku vsiljivo začutil, je hitro ogrnil izposojeni »burmus«, pograbil je pripravljen, z motvozom povezan omot, se še enkrat kratko poslovil in je stopil za novoročencema, ki sta že odhajala nizdol po bregu. Spremljala ga je sestra, ki mu je pomagala emot odnašati, z Meto je pa šel na postajo oče Zavšek, ki je nosil njen kovček in ena izmed polusester, obložena z nekimi svežnji.

Tako je odhajala Meta z Rebri v novo življenje, v novi svet, ki ga je

poznala samo po zunanji strani, v svet, v katerem ne bo zelenih livad, ne cvetočih črešenj, kjer ne bo slišala vriskanja koscev ne petja žanjic, kjer ne bo v toplih jesenskih večerih prisluškovala rahli godbi čričkov po vinogradih. Vsega tega se doma skoraj ni zavedala, odhajala je lahkega srca, ker tisto, česar se je tu edino zavedala, je bilo zapostavljanje in ne- pretirano trdo delo. Pogrešala je ljubezni, ki jo sedaj vabi za seboj in je uverjena, da ji bo tudi najdaljši kraj na svetu spremenila v vrt novih čudes.

Ko so popoldne prispeli v Hrastni, je Janez zadel na ramo Metin kovček, France pa je k svojemu omotu vzel še par njenih svežnjev in vsi trije so jo hitrih korakov mahnil po dolini. Nebo se je medtem gosto oblačilo, zapihal je oster severnjak in polagoma so začele padati drobne snežinke. Kljub zgodnji uri se je popolnoma stemnilo.

»Hitro stopimo. Obeta se snežna burja.«

»Ne bi rad, da bi mi 'burmus' zmočilo. Bi ga rad še nocoj odnesel nazaj,« je pripomnil France.

Pogodba med Rusijo in Francijo podpisana

Dne 1. maja je bila v Parizu podpisana francosko-ruska pogodba, ki določa, da se bode obe podpisnici v slučaju napada ali ogrožanja medsebojno podpirali.

Doma in po svetu

Opozorjamo vse naše ceunj. Čitatele, da uprava našega lista ni priložila tudi današnji številki nobenih letakov oziroma prilog.

Pogajanja za konkordat med Vatikanom in Beogradom so pred zaključkom. Istotako se Čehoslovaška iznova pogaja, da se poravnajo spori med njo in Vatikanom.

Hud mraz, ki je nastopil dne 1. maja po vsej Evropi, je napravil neprecenljivo škodo v vinogradih in sadonosnikih.

Prosta vožnja za priče pred sodišči. Sporazumno s pravosodnim ministrom je prometno ministarstvo odredilo, da imajo odslej vse osebe, ki so v kazenskih zadevah vabljene pred sodišče, prosto vožnjo na železnici. Na železnici se je treba samo izkazati s sodnim povabilom.

Domovinska ljubezen. Kardinal Paccelli je v razgovoru rekel: Domovini moramo biti vdani kot ljubljeni materi, ne pa kot maliku, ki se ga bojimo. Ljubezen do domovine, ki ustvari iz domovine barbarskega po tiraniji in krvi žejnega malika, ni prava. Naj bog obvaruje vse dežele pred takim bičem! — Tu ima kardinal pač prav.

Nemčija gradi podmornice. Nemčija gradi 12 podmornic. Letal pa ima še enkrat toliko kakor Anglija. In Anglija se razburja in oborožuje. V Društvu narodov, kjer ima velik vpliv, pa ne nastopa dovolj odločno za razorožitev. — Zdi se nam, da ima mednarodni kapitalizem, ki hoče imeti velike dobičke, prevelik vpliv v mednarodni politiki.

Nove vrste davek za nemškega kmeta. Kmetje naj brezplačno vzdržujejo Hitlerjeve gardiste. Po nemških časopisju se vrši te dni velikopotezna propaganda za takozvane »Hitlerfreiplate«. Hitlerju je pomagalo do oblasti sto in stotisoče navčnih ali sfanatiziranih udarnikov, ki so ostali danes, ko jih več ne rabijo, v svetu praznih rok. Nekaj časa so jih izdrževali iz javnih sredstev, a državne blagajne so že izčrpane. Te stotisoče pustiti praznih rok na cesti, pa pomeni za hitlerizem veliko nevarnost. Pa so se domislili — na kmete jih pošljimo in kmetje jih naj vzdržujejo zastoj. In takoj je završalo po časopisju: vsak kmet, ki hoče veljati za lojalnega in hoče Führerju izkazati svojo udanost, naj javi v najbližjem uradu, da je pripravljen sprejeti najmanj enega Hitlerjevega udarnika na brezplačno vzdrževanje. Na ta način hoče Hitler svojim bivšim četnikom oskrbeti penzijo, ki jo naj plačajo kmetje. Da tile »gostje« kmetom ne bodo kaj prijetni, je razumljivo; repenčili se bodo po vasi kot gospodarji položaja in delati seveda ne bodo hoteli, ker so se delu že davno odvadili. Nemški kmet bo zopet osrečen z znanimi »einkulturungami«, kakor smo jih še pri nas pred sto leti poznali.

Ameriške zračne amaconke, pilotinje, so poslale senatu v Washingtonu vlogo, v kateri zahtevajo ustanovitev posebnih ženskih brigad za slučaj vojne. Predsednik senta jih je počul, naj v slučaju vojne raje ostanejo doma pri otrocih in starih in naj negujejo ranjence. Bojevite pilotke pa s tem niso zadovoljne in nameravajo vlogo predložiti kongresu.

Mednarodni kongres hranilnic se bo vršil v času od 20. do 25. maja v Parizu.

Hud potres je divjal te dni v Grčiji in Turčiji. Pri potresu je ogromno ljudi zgubilo življenje.

Tudi Ti se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil „Delavski politiki“ novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! ---

Ljubljana

„Mi, kar nas je kovačev...“ — Delavska pesem in beseda.

Centrala »Svobode« s sodelovanjem delavske godbe »Zarja«, delavskih pevskih zborov »Svobode« Zaglog, Dobrunje in Ljubljana ter zborov delavskega pevškega društva »Cankar« (pevovodja Kristo Perko), s sodelovanjem govornega zbora in delavskega odra ljubljanske »Svobode«, priredi v sredo, dne 8. maja 1935 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice delavski prosvetni večer za delavstvo po vsej Jugoslaviji. Radiopostaja Ljubljana, Zagreb in Beograd bodo prenašale ta delavski prosvetni večer centrale »Svobode« iz Ljubljane. Med pesameznimi točkami bo konferiral pisatelj Angelo Cerkenik.

Spored: 1. Scheu: »Delavski pozdrav«. Igra delavske godbe Zarja. — 2. Ivan Cankar: »40 let sem delal«, odlomek Delakove dramatizacije »Hlapec Jernej«. — Govornilni zbor »Svobode«. — 3. a) Krnic:

1. maja so stale vse večje tovarne. Ljubljansko delavstvo še vedno šteje 1. maj za svoj največji praznik. Uveljavilo ga je zato tudi v kolektivnih pogodbah. Tako je delo v vseh večjih tovarnah na 1. maj počivalo. Pa tudi nekatera manjša podjetja in pisarne so dale prosto delavcem in nameščencem.

Maribor

Pravni nasvet. Nacijski listič nam hudo zameri, ker se proti razveljavljanju naše liste nismo pritožili. Res škoda, da se nismo v tej zadevi poprej posvetovali z juristom (pravnikom), ki je dal uredništvu lističa to modro informacijo, potem bi lahko tudi iz naših možgan skuhalo kislo juho.

Delavski praznik 1. maj je tudi letos praznovalo lepo število mariborskega delavstva. Mnogo obratov je popolnoma počivalo. Delavci in delavke so se podali na izlete na Pohorje, k Sv. Urbanu, Sv. Križu itd. Vreme pa je bilo zelo neugodno, ker je po hribih zapadel sneg, vendar pa tudi to ni pokvarilo dobrega razpoloženja izletnikov. Tekstilni tovarnarji, ki v poslednjem času pogosto pošiljajo delavstvo na brezplačni dopust, pa na dan 1. maja menda iz same reakcionarnosti niso hoteli pristati na praznovanje 1. maja. Tekstilno delavstvo žal ni v taki meri organizirano, da bi zamoglo uspešno nastopiti proti izkoriščanju in si s tem tudi priložiti svoj praznik. Zavedajo pa naj se ti gospodje, da bo prišel čas, ko bo tudi delavstvo tekstilne stroke praznovalo svoj praznik 1. maj.

Žrtev poklica. Dne 22. aprila t. l. se je pripetila kurjača drž. žel. Hrnceu med vožnjo z brzovlakom iz Poštoine do Maribora težka nezgoda. Pri nalaganju premoga se je z lopato sunil v spodnji del telesa. Nastopile so komplikacije in je nesrečnež dne 2. maja v 35. letu starosti umrl na posledicah prisada. Pogreb pokojnika se bo vršil v soboto, dne 4. t. m. ob 16. uri na pokopališču na Pobrežju.

Mariborsko gledališče. Sobota, 4. maja ob 20. uri: »Kdo je kriv?« Red B. — Nedelja, 5. maja ob 20. uri: »Veseli kmetič.« Znižane cene. Zadnjič. — **Naslednja glasbena premijera** bo opereta »Poljska kri«.

Hrastnik

Prišli so trije gospodje v Hrastnik in so si ogledali Hrastniško kotlino: prvi sem videl te tri gg. v Hrastniku. Nato so prišli v steklarino in so si tudi ogledali, kako se steklo vari, ker tega menda še niso videli. Ko so si to stvar ogledali, so šli iz steklarne in so srečali nekega starčka, ki je šel iz službe, v roki pa je imel svojo fajfo. Tega starčka že vsi Hrastničani poznajo. Je zelo slab v nogah, in ti gospodje, ko so zagledali tega človeka po cesti omahovati, so mislili, da je pijan. Grem mimo gospodov in ker sem bil malo boljše obleden, so gospodje mislili, da sem njihov vrstnik. Ustavili so me in me vprašali: »Oprostite, gospod, ali ste vi iz Hrastnika?« Odgovoril sem jim, da sem delavec v steklarni. »Vi ste delavec v steklarni?« To se jim je čudno zdelo. Eden izmed gospodov me vpraša: »Tukaj še dobro zaslužite, pogledite tega starčka, ki gre iz službe pijan domov.« Pogledal sem gospode in jim odgovoril: »Veste kaj, gospodje, ta starček je pijan od samega dela. Izmučen je in izdelan, saj je svoje življenje pustil v steklarni. Sedaj je telesno izčrpan, mora pa še vedno delati za svojo fajfo, da jo še lahko napolni, ker stari steklarji ne dobivajo ničesar od podjetnika, da bi lahko živeli.« Nato so ti gospodje kar odšli in se jim je zelo mudilo na vlak, s katerim so se odpeljali proti Ljubljani. — Delavec.

Zagorje ob Savi

Prvi maj je praznovalo naše delavstvo z obustavitvijo dela. Počival je rudnik, zaprte pa so bile tudi delavnice in trgovine. Ker se je že zju-

»Pozdrav prirodi.« b) Scheu: »Delu čast.« Pojejo združeni zbori »Svobode«, 90 pevcev. — 4. Sobcenko: »Na ruskih tratah.« Venček delavskih pesmi. Igra del. godba »Zarja«. — 5. Ivan Cankar: »Oče naš.« Odlomek iz Delakove dramatizacije »Hlapec Jernej«. Govornilni zbor »Svobode«. — 6. a) Scheu: »Noč pretamna...« b) Iv. pl. Zajc: »Slava delavstvu.« Pojejo združeni pevski zbori »Svoboda«, 90 pevcev. — 7. Mile Klopčič: »Ceste pred pomladjo.« Recitacija. — 8. Scheu-Cerar: »Vzburjenje duhov.« Igra delavske godbe »Zarja«. 9. Ivan Vuk: »Noč pretamna.« Recitacija. — 10. a) Riva: »Dani se.« b) Scheu: »Zdravo hrabri bojovníki.« Poje združeni pevski zbor »Svobode«, 90 pevcev. — 11. Oton Župančič: »Kovaška.« Govornilni zbor »Svobode«. — 12. Danilo Cerar: »Od Urala do Baikala.« Igra delavske godbe »Zarja«.

Sodruzi in sodružice, Svobodaši in ostalo delavstvo! Zberite se pri radio-sprejemnih aparatih, da bomo vsi ta večer vsepovsod eno.

Centrala »Svobode«.

Del. pevsko društvo »Cankar« v Ljubljani. Letos poteče 10 let, kar poučuje del. pevsko društvo »Cankar« agilni pevovodja Kristo Perko. V proslavo tega bo priredilo društvo dne 6. maja t. l. ob 20. uri koncert v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Na sporedu, ki vsebuje pesmi od lahke do najtežje skladbe, je tudi nova, do sedaj še ne izvajana delavska pesem Mile Klopčiča, katero bo pel zbor kot uvodno pesem. Ker je zbor »Cankar« dobro znan vsej delavski javnosti, naj torej nikdo ne zamudi posetiti tega koncerta.

boto, dne 4. t. m. ob 16. uri na pokopališču na Pobrežju.

Solski zaključek bo letos na mariborskih srednjih šolah namesto 15. šele 30. maja. Ponašljalni izpiti na gimnaziji in realki so bodo vršili v času od 1. do 10. junija, na učiteljsku pa bodo izpraševanja končana do 8. junija. Šole bodo zaključene 28. junija.

Zaprta advokatska pisarna. Ljubljanski »Slovenski narod« poroča, da je advokatska komora zaprta za dva meseca, t. j. za maj in junij odvetniško pisarno g. dr. Franju Irgoliču v Mariboru.

Javna kuhinja na Slomškovem trgu 6 je razširila svoje prostore. Otvoritev novih jedilniških prostorov v lokalih, kjer se je poprej nahajala Borza dela, se je vršila minuli torek.

Strele je udarila v zvonik pri Sv. Urbanu. Dne 1. maja je med nevihto udarilo v zvonik cerkve Sv. Urbana, vsled česar se je vnel vrh zvonika in je bilo gašenje zelo otežkočeno. Nastopila je požarna bramba iz Kamnice, kateri se je pridružil tudi mariborski gasilec g. Gustinčič, ki je kmalu prihitel za kamniški gasilec na lice mesta. Gasilec so odstranili križ in jabolko, nakar se je posrečilo ogenj lokalizirati. Strela je oplazila tudi radio-aparat v gostilni, ki se nahaja tik poleg cerkve Sv. Urbana. Medtem ko je radio-aparat le nezatno poškodovan, pa je na zvoniku nastala občutna škoda.

Mariborsko gledališče. Sobota, 4. maja ob 20. uri: »Kdo je kriv?« Red B. — Nedelja, 5. maja ob 20. uri: »Veseli kmetič.« Znižane cene. Zadnjič. — **Naslednja glasbena premijera** bo opereta »Poljska kri«.

traj obetalo slabo vreme, so daljši izleti delavstva v okolico odpadli.

Kranj

Prvi maj so v Kranju praznovali samo brezposelni. Reakcija je letos dosegla svoj višek, kajti ni bilo niti podjetja, kjer bi delo počivalo. Za delavstvo ni niti dneva v letu, katerega bi s ponosom, v skupni zavesti praznovalo. Izbojuje ga samo še močna in zavedna strokovna organizacija. Zato se bojimo reakcije, čeprav nam pri naša »dobrote«.

»Inteks«, tekstilna tovarna pri postaji Skofja Loka plačuje svoje delavce po japonskem sistemu. Delavke plačuje po Din 1,30 na uro. To inozemsko podjetje ima glavno tovarno v Kranju, ki pa tudi ne plača dosti več. Tak podjetnik ima res velike zasluge za slovensko ljudstvo. Zlasti tudi pa »dobro obstoji« naš kmet, obrtnik in trgovec, pri katerih kupujejo delavke življenjske potrebščine. Srečne matere, katerih hčere so zaposlene v tem podjetju. . .

Rakrana za delavstvo je pjančevanje. Naižalostnejša slika je ob plačilnih dnevih, ko vidimo, da nekateri delavci nesejo ves svoj zaslužek v gostilno. Kričavega petja, vriskanja in aufbiksanja je ob sobotah in nedeljah zvečer največ. Pogostokrat ni miru do zgodnjega jutra, tako da stanovalci ob cestah niti spati ne morejo. To nekulturno početje gre največ na rovaš onih delavcev, kateri imajo doma zastoj stanovanje in cenejšo hrano, kajti kdor mora vse pošteno plačati, nima za pijačo. V tem oziru se odlikuje tudi nekaj kranjskih »meščanov«, čeprav se večina od njih šteje za zelo »napredne«, v resnici pa so nazadnjaški. Centrum kričavega vpitja pa je

Primskovo, kjer je pri nekaterih, posebno pri »nacionalnih patrijotih«, že kar tradicija. Naša naloga je, da brezobzirno zatiramo vsako čezmerno pjančevanje med delavstvom, kajti danes bolj kot kdaj prej potrebujemo trezno mislečih in za borbo proti kapitalizmu sposobnih ljudi. Prosperitete kapitalizma bo konec šele takrat, ko bo ob plačilnih dnevih prva dolžnost vseh delavcev, da pri svojih blaginiklih poravnajo članarino strokovnih in kulturnih organizacij, kakor tudi naročnino za delavski časopis. Takrat bo šele konec brezpomembnega besedičenja in nekulturnega »revolucioniranja« po gostinah; konec denunciantstva, nevoščljivosti, zahrbtnosti in škodoželjnosti v tovarnah oziroma delavnicah. Na drugi strani pa močen delavski strokovni pokret, ki bo po svojem časopisu in kulturni organizaciji zmožen voditi borbo proti reakcionarnemu kapitalizmu, za 8 urni delavnik, za boljše delavske meze, za zaposlitev brezposelnih, za brezposelno in starostno zavarovanje, kakor tudi za vse varnostne in higijske naprave v podjetju. To so zahteve, katere more izbojevati le trezno in kulturno delavstvo potom močnih strokovnih organizacij.

Vse delavstvo tovarne »Semperit« obveščamo, da se pritožbe sprejemajo vsak petek od 18. do 20. ure in vsako nedeljo od 9. do 11. ure v organizacijskem lokalu rest. »Semen«. Na pritožbe v podjetju se ne bo oziralo. — Odbor zaupnikov tovarne »Semperit«.

Danes, dne 4. maja ob 20. uri se vrši seja »Sološne delavske strokovne zveze«.

Jesenice

Pozor pred lažmi! Izvestna skupina, ki se naslanja na železo čiste, si mane zdaj, ko smo morali shode opustiti, svoje roke. Najprej so se držali v ozadju; na naših shodih se kljub vabilom niso pojavljali, kaj šele, da bi mogli z uspehom ugovarjati preprostim, toda resnim in stvarnim izvajanjem naših govornikov. Zdaj pa so si upali na dan, kakor si upajo ščurki, ko odide kuharica spat in ugane luči. Korajžo so pokazali na ta način, da so izdali — seveda anonimno okrožnico »Nekaj vprašanj in odgovorov na socialistične hujskarije in volilne parole«. V tej okrožnici v pristnem tržaškem slogu, ki mu pravijo Nemci »Maul-seuche«, ponučujejo svoje agitatorje, kolikšne in katere so zasluge njihovega gospodarskega ženija, ker bi brez takih okrožnic njihovi agitatorji teh znamenitosti gotovo ne poznali; ponučujejo jih, kakor našim agitatorjem odgovarjajo, kadar bodo na shodih zabijali njihovo skupino, kakor da bi mi sploh še imeli shode. S tisto nedolžnostjo in s tistim pobožnim obžalovanjem, s katerim obžalujejo, da delavsko-kmečka lista ni bila potrjena od kasacijskega sodišča, natanko kakor sorodniki in žalujoči ostali po bogatino obžalujejo njegovo smrt, če računajo, da jih v oporoki ni prezrl, s tisto nedolžnostjo se delajo nevedne, da shodov ne smemo imeti. Pri tem položaju je seveda tudi samo po sebi umevno, da so si mnoge »hujskarije in volilne parole« naših agitatorjev izmislili ali pa jih iz neumnosti niso sposobni razumeti. Sicer si lahko mislimo, na čevagem stroju so te okrožnice razmnožene, tudi slog je otipljiv, toda ker je celi zmazek junaško anonimni, brezimenski, naj samo na kratko pozovemo vse, ki postanejo žrtve nankov in domisli te okrožnice ali okrožnice št. 1, ki ni dosti boljše, razen so se tam gospodje podpisali in jo zato tudi bolj previdno pisali, naj samo mirno premislijo, kar jim bodo povedale lastne glave, lastna zavest, pa se bodo naglo prepričali vsi, da se še ni kmalu našel takšen zgled nesmiselnosti, ciničnega priznanja brezdolja in zaslug, ki jih okoli nič ni, v sredi so pa prazne. Ne nasadejte nobenim naknadnim »junakom«, ker se vam v lice lažejo, zavedajte se, da je pogum temelj razredne zavesti, in sledite navodilom zaupnikov! Ne verujte nobenim lažkanjem, ne verujte parolam, ki jih nasprotniki razširjajo, kakor da so naše. To je vsa Vaša naloga! Driš.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) velik zgodovinski film »Ljubezni je konec«, ki opisuje dramo Napoleonove ljubezni. V glavni vlogi Willi Forst. Kot dodatek poleg zvočnega tednika še tudi zanimiv film: »Kako izdelujejo železo na Jesenicah«. Sledijo: »Titani neba«.

Ptuj

»Delavska Politika« imajo restavracija Berlič in gostilna Jelinek ter brivca Paulič in Pleteršek. — Ostale obrtnike in trgovce bomo vprašali, če se branijo delavskega denarja.

Zdaj, ko na veliko veselje naših nasprotnikov delovno ljudstvo ne bo imelo svoje liste, slišimo govornance tistih, ki so vse storiili za ubogo ljudstvo. Medtem ko je o kmetu in vinogradniku še govora, se pa bore malo sliši o trpinu delavcu, ki ga tare brezposelnost. Na to »pitanje« se očitno ne polaga prevelike važnosti. Volilec.

Predavanja društva akademikov so se začela in končala. Dne 23. aprila je predaval univ. prof. dr. Veber iz Ljubljane o materializmu in idealizmu. Priznavajoč vrline materialističnega svetovnega nazora, ki temelji na znanosti, je vendar skušal dati prvenstvo idealističnemu svetovnemu nazoru. Iz njegovih izjavaj pa nismo mogli dobiti odgovora na poljudno vprašanje: Kako si on zamislija rešitev človeštva iz tegob. Samostojno misleč človek razume vendar, da bo resnica ostala vedno resnica, pa če bo še tako zastrta s filozofsko krinko.

Občni zbor protituberkulozne lige se je vršil dne 25. t. m. Več o tem prihodnjič.

Poljčane

Do smrti je povozil neznan avtomobilist dne 30. aprila ponoči 48 letnega pomožnega progovnega čuvaja Jurija Mastinška na cesti čez Križni vrh pri Poljčanah. Razmesarjeno truplo nesrečneža je našel nek kolesar.

Pobrežje pri Mariboru

Pogrebno društvo na Pobrežju pri Mariboru vlnudno naznanja, da se v nedeljo, dne 5. maja ne bo poslovalo, ker je društveni lokal radi volitev v narodno skupščino zaprt. Prihodnji poslovni dan bo v nedeljo, dne 12. maja.

Volilna seja čehoslovaške socialne demokracije

Složno v volilno borbo za demokracijo

Seji je predsedoval predsednik stranke s. Hampl. V svojem poročilu o položaju je poudaril, da je stranka delala z uspehom kljub težkemu mednarodnemu položaju.

Minister s. Bechyne je poudaril, da je vodstvo stranke dokazalo svoje politične sposobnosti, da je stranka brez velikih pretresljajev v neznanosti krizi ostala trdna in za boj sposobna. Demokratične stranke in tudi vlada sama je pripomogla, da imamo v deželi zakonito demokratično avtoriteto in pravni red ljudskih državljanov. O politiki v državi bodo za bodoče zopet odločile demokratične svobodne volitve. Današnja kriza ni kriza socializma, ampak je kriza kapitalizma. Naloga socialne demokracije ni, da rešuje umirajoči kapitalistični red, marveč, da ob njega smrti čuva delovno ljudstvo. Bodoče delo stranke za mir s podporo Društva narodov, z utrditvijo male antante in sodelovanjem z vsemi državami, ki resno hočejo organizirati mir in ga braniti tudi z orožjem. Stranka je za mednarodno razorožitev in ne bo zaradi tega nikdar pripuščala, da bi se naša vojska zlorabljala za napad, ker je samo defenzivna.

V notranji politiki bo stranka tudi v bodoče rada sodelovala z demokratičnimi strankami, zlasti bo tesno sodelovala z nemško socialno-demokratično stranko in čehoslovaško narodno socialistično stranko, ki podpira delavske zahteve in stoji odločno na stališču demokracije ter je neodvisna od meščanske ideologije v delavskih vprašanjih.

Stranka kandidira v celi državi v vseh volilnih okrajih samostojno; na svojo listo je sprejela tudi poljske in židovske sodruge. Socialnodemokratične stranke večeje svoje liste po narodno mešanih krajih med seboj, da ne pridejo glasovi v izgubo.

Po kratki debati je bila kandidatna lista ob soglasju odobrena. Na konferenci je bilo 180 delegatov iz cele republike.

Tako pojde na Čehoslovaškem velika socialna demokratična stranka neglede na narodnost, raso ali pleme enotna v volilno borbo. Jasno, da bo imela tudi uspeh, ker narod vidi, da mu je najbolj iskrena in da je najbolj delovna na vseh poljih domače in zunanje politike.

Na Čehoslovaškem so volitve popolnoma svobodne!

SPORTNA RUBRIKA

Prvenstvena nogometna tekma SK Dobrna (Dask) : SK Amater 1 : 1 (1 : 0). — V nedeljo, dne 28. apr. se je vršila prvenstvena tekma obeh navedenih klubov na igrišču SK Amaterja. Med igro je prišlo do škandaloznih dogodkov, ki so jih povzročili drukarji Publika je dejansko napadla igralce. Reditelji so le s težavo napravili red. Ako bo šlo tako naprej, znači to razsulo sporta. — Dobrna je predvajala lepo igro. Očividno.

Pristne brezalkoholne sadne soke

iz grozdja, jabolk, hrušk, ribizija, izborne arome, dobite samo pri dolgoletnem izdelovalcu

I. Werdonig, Nova vas Strelnska ul. 2. — Lep senčnat vrt.

Zanimivosti za vsakega

Tatari, cerkev in šah. — Nad večino Rusije so, kakor je znano, dolgo časa vladali Tatari. Zapustili so samo en pozitiven vpliv. Ruse so naučili šaha! Razširjenost šaha v Rusiji izvira že iz 13. stoletja, ko so jih naučili te igre Tatari. Zato je pravoslavna cerkev dolgo časa najostreje nasprotovala šahu in je proglasila to lepo igro za »smrtni greh« in za »brezbožno spretnost, naučeno od nevernikov«. Ruse se za to cerkveno stališče niso brigali. Tako beremo v neki nemški knjigi o šahu, izišli 1616. l. sledeče: »Moskoviti igrajo šah zelo duhovito in z veliko marljivostjo. V tej igri so tako spretni, da druga ljudstva ne morejo tako lahko tekmovati z njimi.« Za časa carja Alekseja, sredi 17. stoletja, se je šah neverjetno razširil med ljudstvom. Zato mu je cerkev napovedala podvojen boj. Metropolit Danijel je v vsaki pridigi bičal šah kot zabavo, ki je poleg pijančevanja najhujša pregreha! Ko so nekaj aristokratskih šahistov izobčili iz cerkve, se je vnel med dvorom in cerkvijo hud spor radi šaha. Šele car Peter Veliki je napravil konec temu sporu s tem, da je izrazil željo, naj bi igrala šah vsaka ruska družina. Pod njim se je tudi duhovščina tako spriznala s to »brezbožno« igro, da je n. pr. neki metropolit prodal cerkvene zvonove svoje parohije, da ga zvonjenje ne bi motilo pri igri!

Kako strastni šahisti so postali Rusi, dokazuje tudi naslednje zgodovinsko dejstvo: Dekabristi, ki so 1825. l. organizirali neuspešno zaroto proti carju, so prosili v ječi, da bi se jim dovolilo igrati šah. Ko je bila prošnja odbita in je moral vsak upornik sedeti v svoji samotni celici, so napravili jetniki šahovske figure iz kruha in s trkanjem ob zidove so se sporazumevali o po težah. Tako so za hrbtnost jetniških paznikov organizirali najzanimivejši šahovski turnir v zgodovini.

Originalen zdravnik. — Moskvska univerza je že v začetku 19. stoletja slovela kot prvovrsten znanstveni zavod. Med profesorji so bili nekateri originali, kakor jih je najti samo med Rusi. Tako n. pr. profesor Bogoslovski na medicinski fakulteti. Bil je orjaške postave s prav tako močnim nosom, na katerega je bil učenjak zelo ponosen. Bil je vedno pijan, nihče ga ni nikdar videl treznega. Znanost, je dejal, da zaničuje iz vsega srca in samega sebe je imenoval »živinozdravnika za dvoonožce«. Profesor je imel kljub temu mnogo klientele in zaslužil je mnogo denarja. Nekoč je bil pozvan k bogatemu trgovcu Kromovu, ki je trpel na sklepnem reumatizmu. Profesor mu je rekel, da more pri zastarelosti te boleznih pomagati le »medvedja kura«. Ta je obstojala v tem, da so bolnika položili pod ukročenega medveda, ki naj mu uravnava kosti. Na medicinski fakulteti so radi tega odredili disciplinsko postopanje proti profesorju. On se je pa tako-le zagovarjal: »Če

bi vi, gospodje kolegi, videli pacienta, potem se ne bi bali zanj, temveč za medveda.« Pacient je res ozdravel in plačal profesorju velikanski honorar. — Profesor je bil izvrsten diagnostik za različne bolezni. Tako je, poklican k neki bogati materi, ugotovil, da se njen dojenček dere — ker je pijan! Mati je bila nad to diagnozo zelo razburjena zlasti, ko je videla, da je profesor sam tako pijan, da se komaj drži na nogah. Vendar se je potrdilo, da je imel pijani profesor prav. Otroka je namreč pojdila pijana dojilja!

Dober jurist. — Originalen tip moskovske akademske družbe je bil slavni profesor rimskega prava Nikita Krilov. Nekega dne je prišel k izpitu njegovih slušateljev kontrolirat zastopnik prosvetnega ministristva, Profesor Krilov, ki ni trpel nobenega vmešavanja v svoje akademske zadeve, je vprašal kandidata po njegovih starših. Po nekaj vprašanjih, ki se prav nič niso tikala rimskega prava, je dejal študentu: »Povejte doma, da ste napravili izpit z odličnim uspehom!« Tako je z odličnim uspehom odpravil kakih 20 študentov, ko je zastopnik ministristva izrazil začudenje nad takim spraševanjem. Profesor mu je odgovoril: »Jaz in moji slušatelji, visoka ekscelence, se razumemo tudi brez besed. Zato mi ni treba študentov še izpraševati.« Nasvetoval je nadzorniku, naj sam stavi kakor vprašanje. Nadzornik, o katerem je profesor dobro vedel, da nič ne zna rimskega prava, je nato utihnil.

Alkoholik in letno poročilo carju. — Pod carskim režimom tudi rusko uradništvo ni poslovalo po evropskih pojmihi. Ko so drugod že povsod uvedli pisalne stroje, so jih v Rusiji odklonili kot nepotrebno notarijo. Vse so pisali. Tako so imeli v trgovskem ministristvu nastavljenega hudega pijanca samo radi njegove lepe pisave. Vsako leto so ga v decembru zaklenili v sobo, da je pisal letno poročilo ministristva na carja. V sobo so mu prinesli vsak dan poleg živeža po dve steklenici vodke (žgajca). Čez nekaj dni so izpustili iz sobe popolnoma pijanega moža; ali krasno spisano poročilo je bilo le gotovo.

Ruska cenzura in gledališče. — Cistična cenzura je budno pazila na vse literarne spise. Tako je v neki drami črtala prizor o požaru gostilne. Zakaj? Cenzura je utemeljila zaplembo tako-le: »gostilna je bila zažgana, ker so se kmetje zaobljubili, da ne bodo več pili. Ta zaobljuba je bila plod nekega kmečkega zborovanja. Vsa zborovanja so pa najstrože prepovedana. S prizorom požara, ki je nastal kot posledica nedovoljenega zborovanja, bi mogli spraviti občinstvo na prepovedane misli.«

Vsaj enega novega naročnika

bom pridobil vsak teden za

„Delavsko Politiko“

To mora biti trden sklep vsakega zaupnika, vsakega zavodnega proletarca.

Sodrug! Ako boš to izvršil, uspehi ne bodo izostali

Največji zdravstveni zavod na svetu bo zgrajen v Rusiji. V bližini Moskve je določeno zemljišče 1000 oralov, na katerem se bo začel graditi centralni sovjetski medicinski zavod. Po pripravljenih načrtih bo to največja zgradba te vrste na svetu. V bližini se že postavljajo zasilna stanovanja za 300 zdravnikov, tehnikov in inženirjev, ki bodo vodili gradbena dela. Zgradba bo imela deset tisoč sob, od katerih bo 600 popolnoma separiranih sob za bolnike, ki bo vsaka imela svoj balkon, svojo kopalnico in posebno stranišče. Vsaka teli sob bo obrnjena proti solnični strani, z izgledom na vrt, svetla in zračna. V zavodu bo stalno nastanjenih 50 popolnoma zdravih ljudi; v svrhu znanstvenih proučevanj njihovega organizma, z ozirom na vse potrebno, s čimer se more zdrav človek vedno obramiti zdravim. Poleg velikih laboratorijev bo zavod imel tudi poseben živalski vrt s 140.000 živalmi, ki bodo služile medicinskim študijem. Mnoge od njih bodo v korist medicinske vede morale poginiti, na drugih se bodo vršile razne operacije, po katerih bodo pod večimi rokami zopet ozdravile. 8500 sob bo imelo vpeljano mrzlo in toplo vodo. Skozi vse zgradbe bo vodil sistem cevi, ne samo za mrzlo in toplo vodo in za ogrevanje, ampak tudi za komprimiran zrak. Zavod bo imel lastno električno centralo, centralno kurjavo in lastno radio-postajo, ki bo vsak dan oddajala ruskemu narodu poučna zdravstvena predavanja. Imela bo tudi lastno proizvodnjo za znanstvene filme. Lastna knjižnica bo prirejena za sprejem 600.000 knjig. V zavodu bo zaposlenih preko 6000 oseb, ki bodo vse stanovale v neposredni bližini.

Delamo

da Vas dobro in pošteno oblečemo

Naše cene so:

	Din
Obleke za delavnik	120-160
Volnene obleke . . .	170-390
Fantovske obleke . . .	110-290
Hlače	75-160
Otroške obleke . . .	60-130
Športske kape . . .	10- 18
Nepremočljivi hubertusi	320, 260, 160

TIVAR-OBLEKE

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Jugoslovanski „plavosrajčniki“ gospoda Vape iz Beograda

Bo že menda res, da izhajajo ljudje iz opic, vsaj tisti, ki tako radi po opičje posnemajo modne norosti, ki jih vidijo po drugih deželah. Prebrisani posamezniki znajo to človeško slabost na prefrigan način izkoristiti. Tak bister talent je tudi beograjski gospod Milan Vapa, ki sam pravi, da je ponosen na to, da je eden izmed največjih industrijskih podjetnikov Jugoslavije. Karjere raznih ducejev in fuhrerjev so mu zmešale glavo in hotel bi sam postati kakšen jugoslovanski duce. V to svrhu si je ustanovil svojo gardo »srajčnikov«. Ker pa našemu narodu črna barva ni posebno simpatična, niso to »črnosrajčniki«, ampak »plavosrajčniki«, ki so se prvič javno pokazali v nedeljo na Vapovem shodiču v Zagrebu. Na tem shodu je bilo precej burno in nazadnje je ostal gospod Vapa s svojo plavo četico sam v dvorani. Gospod Vapa se je radovednim poslušalcem samozavestno predstavil kot jugoslovanski veleindustrialec in voditelj jugoslovanskega delavstva, združenega v po njem ustanovljenem in po njem vzdrževani »Jugoslovanski radnički zajednici«.

Nadalje je g. Vapa bil mnenja, da je treba zagrebške delavce iztrgati iz krempeljev rdeče in črne internacionale in izpod suženjstva tujega kapitala. Treba je delavce privedi v vablivo naročje Vapove plave garde in mesto tujega kapitalizma jih naj izžema samo domač, Vapov kapitalizem. Delavci morajo hoteti samo eno, to je nacionalizem, vse drugo bo prišlo samo po sebi. Kaj je tisto »drugo«, seveda ni povedal. Hudoval se je na tuje kapitaliste, ki dobičke, pridobljene v naši državi, zapravljajo po tujih kopalniših, on pa da kot dober Jugoslovian zapravlja svoj denar samo po jugoslovanskih letoviših. Uveraval je delavce, da ga bodo vedno lahko našli v svojih vrstah, zdaj spredaj, zdaj zadaj. Kdaj bo spredaj in kdaj zadaj, tega ni povedal.

Večina navzočih je med kričanjem, zvižganjem in zmerjanjem zapustila špasno zborovanje, ostale plave srajce so pa z muziko, ki jim jo je Vapa kupil, zaključile ta cirkus.

Veleindustrialec — delavski voditelj? No, da legst dich nieder!